

Boj proti fašizmu; je boj
vsakega poštenega rodolju-
ba; vsakega delavca in de-
lavke — pač vsakega brez
izjeme na politično, narodno
ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:

Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST

206 Adelaide St. W.

Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Vol. 2. No. 75

Price 5c.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

TORONTO, ONTARIO FRIDAY AUGUST 25, 1944

Price 5 c.

Let. 2. št. 75

Konferenca zavezniskih predstavnikov

Glavni namen je vzpostaviti mednarodno organizacijo varnosti v kateri bodo zastopane velike in male države

Dombarton, Oaks — Državni tajnik Cordell Hull je odprl konferenco in v svojem govoru močno poudaril, da veliki trije nikakor ne nameravajo postaviti kake diktature nad ostalim svetom. Glavna naloga vsakega je, vzpostaviti mednarodno organizacijo varnosti po vojni, v kateri bodo zastopane velike in male države.

V istem smislu so govorili drugi predstavniki med temi delegat sir Aleksander Cadogan, kateri je med drugim dejal: "Zmaga nad sovražnikom prihaja hitrejša, kot si je kdo mislil in bi bil."

IZ UREDNIŠTVA

Vsled konvenčnega materijala ni priobčeno nekoliko dopisov v tem izstisu lista. Namreč dopis iz Sudbury o zbirki pomoči za stari kraj, ztem o pikniku v St. Catharines in Hamiltonu. Vse to pride na vrsto v prihodnjih izdajah eno za drugim, kakor tudi nadaljevanje "Propadla gnila Jugoslavija".

POZDRAV OD VSE-SLOVENSKEGA ODBORA

Drugi redni Konvenciji Z. K. Slovencev iz Moskve

Dragi bratje in sestre!

Vse-slovanski odbor vam pošilja bratske pozdrave ob priliki vaše druge redne konvencije Zveze Kanadskih Slovencev. Vaša konvencija se vrši v zgodovinsko pomembnih dnevih — popolne zmage svobodoljubnega in demokratičnega sveta.

Zmagovita Rdeča Armada, junaška Narodno-osvobodilna armada Jugoslavije in močne armade Združenih držav, Vel. Britanije in Kanade zagotavljajo srečni dan — popolnega osvobodjenja sveta od fašističnih razbojnikov. Toda, sovražnik močno se upira v očigled svojega pogrta. Večje odločnosti in večje požrtvovalnosti je treba, za uničenje fašistične zveri.

Vaši bratje in sestre v stari domovini, se bore s nezrečivo vztrajnostjo in junaštvom, vredno občudovanja. Izganjajo sovražnika iz svojega ozemlja. Težka in krvava borba narodov Jugoslavije,

ZBOROVANJE V VIPAVSKI DOLINI

Velika množina ljudstva se je 30. julija t. l. zbrala v Vipavski dolini na Slovenskem primorju, kjer se je vršilo ljudsko zborovanje v prisotnosti 6.000 ljudi iz vseh krajev Slovenskega primorja. Ljudje so prihajali v manjših skupinah, da bi se izognili pazljivosti sovražniških postojank, ali so v nekaterih krajih vendar morali z boji predreti sovražniškove linije.

Podpredsednik Pokrajinskega Odbora za Slovensko primorje, Dr. Jože Vilfan je odprl zborovanje s kratkim govorom, a za njim sta govorila zastopnik Rudečih armij polkovnik Ibočenko in zastopnik Anglo-ameriške vojaške misije, major Wagh.

Sledili so govori Miha Marinko-ta, zastopnika Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta; Janeza Ribarja, komesarja devetega korpusa; Lidije Senčurjeve, Janeza Stanovnika ter zastopnikov Slovenske ženske anti-fašistične fronte in Mladin-

lo nespametno odlašati ustanovitve take organizacije do skončane vojne."

Sovjetski poslanik Andrej A. Gromiko, ki načeljuje sovjetski delegaciji, je rekel, da ni več daleč čas, ko bodo miroljubni narodi izvajali popolno zmago nad nemškimi tirani. Temu pa je dodal, da mora organizacija za bodočo varnost sloneti na neodvisni enakosti vseh miroljubnih narodov, ki bodo imeli skupno odgovornost za vzdrževanje miru.

Govorniki so drug za drugim povdarjali, da mora svetovna organizacija varnosti, vsakemu narodu nalagati dolžnosti napram njegovi moči.

Konferenca svetovne varščine je bila odprta v veliki dvorani, palači Dombarton Oaks v Washingtonu, menda ena najstarejših po svojem pomenu. Njen glavni namen je, kakor je rekel državni tajnik Hull, vzpostaviti mednarodno organizacijo varnosti po vojni in z tem zagotoviti kooperacijo med narodi.

POZDRAV OD VSE-SLOVENSKEGA ODBORA

Drugi redni Konvenciji Z. K. Slovencev iz Moskve

slavije, je plod resničnega edinstva in bratstva. Njihovo edinstvo, je prisega za zmago in bodočo svobodno in srečno življenje. Enako je tudi vaša dolžnost ojačati vaše vrste k narodnemu edinstvu, ter z vašo edinstvo sprečiti vse one sile, ki skušajo ovirati in delajo proti narodnega edinstva. Pomagajte vašim bratom in sestram v stari domovini, kakor tudi bratom in sestram, ki se bore v vrstah zavezniskih armad, Franciji in Italiji. Delujte za močno edinstvo slovanskih narodov — edinstvo rojeno v krvi borbe proti nemški okupaciji.

Naj živi borbeno enotnost slovanskih narodov!
Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Vse-slovanski odbor

IZ URADA:

SVETA KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV

TURNEJA GLAVNEGA ORGANIZATORJA, NIKOLAJ KOVAČEVIČ

Izvršni Odbor Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, na svoji redni seji z dne 7. avgusta, je sklenil, da pošlje glavnega organizatorja N. Kovačeviča, na organizacijsko turnejo po vseh naselbinah z ciljem pospešitve kampanje za pomoč narodu in Narodno-osvobodilni vojski pod vodstvom maršala Tita.

Brat Kovačevič bo posetil vse večje naselbine naših priseljencev. Kjer koli je prilika sklicati javno zborovanje, je potrebno vnaprej podvzeti korake in sklicati taka zborovanja, na katerih bo govoril br. Kovačevič. Poleg tega bo pomagal vstano- vljenim združenim odborom v pojasnitvi organizacijskih vprašanj, kakor tudi vstano- vitvi združenih odborov v v naseljih, kjer še niso vstano- vljeni.

Brat Kovačevič, je že posetil Montreal in se zdaj nahaja v Windsorju. Koncem tedna pride v Welland, kjer bo govoril na javnem shodu v nedeljo dne 27. avgusta. To je posebno važno za Welland, Port Colborne, St. Catharines, Thorold, Niagara Falls in okolice.

Teden velikih zmag v borbi proti fašizmu

RDEČA ARMADA V OFENZIVI NA 1.200 MILJ DOLGI BOJNI ČRTI. RUMUNIJA KAPITULIRALA. ODPIRA MOŽNOST OFENZIVE Z BALKANA — VZHODNE PRUSIJE — JUŽNE IN SEVERNE FRANCIE — PROTI BERLINU.

Moskva — Druga in tretja ukrajinska armada, ste podvzeli močno ofenzivo v Besarabiji in Rumuniji, ter prebili sovražno črto 50 milj široko, na 130 milj raztegnjeni bojni črti. Nacistične izgube znašajo v tri dni ofenzivnega zloma ob Jasi in Kiniševu, 37.675 vojakov in častnikov. Oddelki druge in tretje ukrajinske armade, so osvobodili na tem kraju 350 beserabskih in rumunskih mest in vasi, ter nastopajo proti Galati in vzhodno Donave. Posamezni vojni opolovvalci napovedujejo popolni zlom nacističnih sil na Balkanu, zlasti z kapitulacijo Rumunije.

Prvi oddelki tretje ukrajinske armade pod poveljstvom generala Tolbuhina, se nahajajo nekaj 60 milj od izliva Donave v črno morje, ter oddelki druge ukrajinske armade maršala Malinovega v smeri Galati, važno železniško križišče za južno in zapadno-severno Rumunijo, so oddaljeni nekaj 50 milj.

Na severni črti v baltičsko-sovjetskih republikah, oddelki Rdeče Armade so prebili črto do morskega zaliva ob Rigi, ter z tem presekali izhod nacističnim silam v Latviji in Estoniji. Obroč okrog oblegane prestolice Varšave, se je znatno sožil v zadnjih nekaj dneh. Razjarjeni nemški fašistični morilci so izvršili strašne zločine nad civilnim prebivalstvom, ki se je zoper stavilo na poziv generala Bor, proti nemškemu okupatorjem daleč prej predno je bilo potrebno. Poteza generala Bor, je poteza reakcionarnih krogov ubežne poljske vlade v Londonu z preračunano svrhu, toda odgovornih za tragedijo poljskega ljudstva.

Rdeča Armada je v ofenzivi na 1.200 milj raztegnjeni bojni črti. Z bliskovito naglico se približuje važnim točkam proti Balkanu, karpatskemu prelazu, čehoslovaški meji in je že na tleh

vzhodne Prusije. Zunanji krogi napovedujejo skorajšnji zlom nemške sile v Franciji. Rumuniji in Balkanu. Zadnji teden — je teden velikih zmag, ki so prvokrat po okupaciji Evrope, resno stresle stebre prej napovedovane "evropske trdnjave", in so vidni znaki, še večjih zmag v bližnji bodočnosti

PARIZ OSVOBOJEN

FRANCOSKI RODOLJUBI OSVOBODILI VEČ MEST V FRANCJI. ZAVEZNIŠKA ARMADA NAPREDUJE V JUŽNI FRANCJI, JUŽNO IN SEVERO-ZAPADNO OD PARIZA

London — Po več dni krave bitke, katera spominja na francoski revolucijo, francoski rodoljubi so osvobodili prestolico Francije, Pariza, na kar je zopet po dolgih štirih let vojne, zaplapolala trobarvna zastava in se je razlegel glas navdušenega ljudstva z prepevanjem narodne himne, Marsaljeza.

Ameriške čete, ki so prešle reko Siene južno od glavnega mesta in britske in kanadske severozapadno, so z tem neposredno prisilile nazifašistične zločince z od-

Montgomeri o zmagi nad osiščem

Nekje v Franciji — Britski general Montgomery, glavni poveljnik zavezniskih sil v severni Franciji, je zadnjega ponedeljka napovedal skorajšo zmago nad osiščnimi silami v Evropi. Montgomery je govoril pred zbranimi oddelki vojakov, ne daleč bojne črte.

V svojem govoru o zavezniki odločnosti uničiti sovražne sile, katere so prizadele toliko gorja in škode človeštvu v splošnem, je dejal Montgomery, preživljajo sedaj na vseh črtah težki poraz. Sovražne izgube v Franciji znašajo tisoče v moštvo, poleg tega pa v ogromni količini vojne opreme. Naša armada na vseh točkah z naglico napreduje in močan rodoljubni odpor francskega naroda narašča v ogromno armado. Poraz nemških sil v severni Franciji in južno od Siene reke je pričetek konca nemške vojne sile, je dejal general Montgomery. Toda pred nami je še veliko dela predno se uredi vse potrebno za povojno dobo in zavaruje povrnitev zopet vojnih strahot, upati pa je, da bo vse to veliko lažje stoniti po zmagi.

Junaštvo mladega Hamiltončana

Bruce McAllister iz Hamiltona, star 22 let, je v zadnjih bojih v Franciji sam vjel 160 Nemcev. Mladi Brusluziti pri zrakovlovih in radi tehničnih razlogov ni bil sprejet, je stopil takoj v pričetku vojne v armado. Za časa vežbanja je kazal prav dobro izurjenost in streljanju in njegova mati zdaj ob tej skoraj neverjetni vesti pravi, da se je izmladega zanimal za lov.

Njegov starejši brat je v letalski službi. Mladi Bruce je dobil več čestitk za svojo hrabrost in za sigurno dobi tudi odlikovanje.

stopanjem iz glavnega mesta. V južni Franciji čete zavezniskih armad so z naglico napredovale v smeri proti Lyon, važno industrijsko središče v južni Franciji. Napram tozadevnim poročilom francoski rodoljubi so osvobodili važno pristanišče Marselj, ob Sredozemnem morju. Tulon, enako važno pristanišče, je pred neposrednim padcem.

Za tako nagli padec Pariza, je delno odgovorna tudi policija, katera se je poslužila stavke proti držnih oddelč razjarjenih nemških oblasti, ter se priključila Narodno-osvobodilnemu gibanju. Narodnim oddelkom, katere se računa nad 500.000 dobro oboroženih po celi Franciji, se je pridružila tudi žandarmerija. Na tisoče letakov je bilo razdeljeno klub gestapovcev in francoskih kolaboristov v Parizu, ki so pozivali narod v oboroženo borbo. Podtalna radio postaja Narodnega osvobodjenja, je enako pozivala ljudstvo in mu naznanila napredovanje zavezniskih armad na vratih Pariza. Narodni odpor posebno se širi ob francosko-španski in francosko-švicarski meji. Več mest je popolnoma v rokah francoskih partizanov.

Pariz je prvo največje mesto prestolic, osvobojeno v zadnjem tednu. Zavezniska armada se točasno približuje La Havre in pa Calais. Slednje pristaniščno mesto v severni Franciji, se računa baza robotnih bomb.

Predsedništvo črnogorskega zborovanja

Emisija postaje "Svoboda Jugoslavija" od 16 t. m. prinaša poročilo o tretjem zborovanju Anti-fašističnega Sveta za Črno goro in Boku, ki je spremenjeno v Črnogorsko Anti-fašistično skupščino narodnega osvobodjenja.

V predsedstvo zborovanja so izbrani sledeči: Predsednik Dr. Niko Miljanič, vseučilišni profesor in dosednji predsednik Sveta. Podpredsedniki: Božo Ljumbovič, Jovan Cvetković in Peter Tomanović. Tajnika: Zdenko Zeković in Vlado Lazarevič.

Člani predsedstva: Brigadni general Ivan Milutinović Radović, brigadni general Peko Dapčević; Odvetnik Sijesto Pavlič; predsednik zveze poštnih, telefonskih in telegrafskih nameščencev Mihajlo Grbič; predsednica Antifašistične ženske fronte, Marija Mirtović; polkovnik Mirko Krzić; dr. Mehmed Odžić in delavec Andrija Mugosa.

Velike zmage jugosl. in albanskih rodoljubov

ZELEZNIŠKA PROGA MED JUGOSLAVIJO, GRČIJO IN ALBANIJO PRESEKANA

London, 24. avg. — Radio postaja Svobodna Jugoslavija v svojem poročilu o vojnih operacijah beleži nekoliko važnih zmag vojske maršala Tita, vred z grškimi partizani v borbi proti sovražnih garnizij na važni točki, železniških spojev med Jugoslavijo, Grčijo in Albanijo.

Grški partizani so na tej točki prebili sovražno črto in se spojili z partizanskimi oddelki maršala Tita, ob železniški progi Sklopje in Grčijo. Železniška proga je na nekoliko krajih presekana in je promet popolnoma zavstavljen.

V okolici Veleša, so v teku ljute bitke proti nemških in četniških kolon, kateri si prizadevajo potisniti partizanske oddelke v notranjost in z tem zagotoviti promet po železnici. Ljute bitke so enako v teku pri mestu Kavadarci, 22 milj južno-vzhodno Veleša v okolici Prilepa, 35 milj južno-zapadno na železniški progi Solun. Železniška pro-

ga je prekinjena na nekoli-ko krajih med Jugoslavijo in Bolgarsko. Radi močnega odpora partizanski oddelkov ob železniških progah Bolgarije in Grčije, sovražnik je podvzel močno ofenzivo v Črnigori proti oddelkom NOV, katerim poveljuje Peko Dabčević. Ofenziva je v teku že nekoliko dni, toda proti uspehu in sovražnik je pretepel večje izgube.

Partizani v Albaniji so zadnjega tedna beležili znaten uspeh v borbi proti okupatorskih sil. Cela pokrajina Tirane, prestolnica Albanije, je v rokah partizanov. V okolici Debar, so že nekoliko dni ljute bitke v teku in samo mesto je bilo že nekaj krat izmenjavano v bitkah.

V Sloveniji, zlasti Koroškem, Štajerskem in Primorju, na več krajih so partizanski oddelki presekali železniške proge in zavstavili sovražni promet. Iz poslednjih vesti je ugotoviti, da je nova ofenziva NOV v pripravi, katere namen je zavzeti rudnik bakra, Bor in prebiti črto ob Donavi.

Rumunija sprejela brez-pogojno predajo

Bern, 23. avg. — Sinoči je naznanjeno in prestolice Rumunije, da je slednja priprava sprejeti brezpogojno predajo in se pridružiti Zedinjenim narodom v borbi proti osišču. Izjavo je podal rumunski kralj in sicer potem, ko je vlada rumunskega kvizlinga Antonešču, podala rezignacijo. Izjava pa obenem pozivlja ljudstvo v splošnem za premirje z Sovjetsko Unijo, Vel. Britanijo in Združenimi Državami.

V diplomatičnih krogih izjavo se smatra ne samo poraz nemškega vpliva na posamezne rumunske kroge, ki so sodelovali z Nemčijo v vojni zoper Zedinjenih narodov, tembolj tudi njegovo činkovitost, katera bo vplivala na Bolgarsko in z tem odprla vrata za sploš-

no ofenzivo na Balkanu proti nazifašističnim zločincem.

Nova ofenziva Rdeče Armade, katere oddelki so le nekoliko milj od Galati, važni železniški spoj z prestolico in oljnatimi vrelci Ploesti, je najbrž največji faktor, da so se stresli stebri med rumunskimi kvizlingi in pa okrepčalo notranje odporne gibanje proti nemški nadvladi terorja in nasilja. Temu je najboljši izraz predaja rumunskega vojaštva na bojni črti, kakor tudi notranji odpor kljub nemških gestapovcev in domačih izdajalcev, kateremu načeljuje vodja kmetske stranke Julius Maniu. Pradaja Rumunije odpira pot k hitrejši zmagi in osvobojenju celega Balkana.

POZDRAV SANSI DRUGI KONVENCIJI ZVEZE

KONVENCIJI ZVEZE KANADSKIH SLOVENCEV CENJENI:

Ob priliki vaše druge konvencije, se vas tudi mi spominjamo z iskreno željo v našem srcu, da bi vaše delo rodilo obilo sadu v prid našega slovenskega naroda v stari domovini.

Čestitamo vam na vaših dosedanjih uspehih in obenem izražamo upanje, da boste po svojih najboljših močeh sodelovali in moralno ter gmotno podpirali delovanje organizacij ali postojank — bodisi naših ali vaših — ki se zanimajo za interese ter svetlejšo bodočnost naših bratov in sester onkraj oceana.

Še enkrat želeč vam in vaši konvenciji veliko uspeha, pozdravlja vso delegacijo,
Slovenski Ameriški Narodni Svet.
Mirko G. Kuhel,
izvršni tajnik.

NAZNANILO IZVRŠNEGA ODBORA V.P.Z. BLEJ

Ker je bilo že poročano, da se vrši tretja redna Konvencija V. P. Z. Blej, dne 10. septembra t. l. v Timmins, naj bo tem potom naznanjen tudi prostor, kjer se bo vršila. Konvencija se bo vršila v Harmony Hall, 37 — 4th Ave., Timmins..

Nadalje se obvešča vse delegate odsekov V. P. Z. Blej, da se ob prihodu v Timmins, prijavi na tajništvo odseka št. 3, namreč na naslov 170 Tamarack St. To je treba radi tega, ker morajo kateri nima svojih znanec v Timmins in naj se vsled tega obrne na zgoraj omenjeni naslov za nadaljna pojasnila. Pri tajniku odseka št. 3 v Timmins, bo tudi sestanek delegatov.

Opozarja se tudi, da delegati prinesejo s seboj glasovnice.

Uprava V. P. Z. Blej.
J. Kužnik, gl. tajnik.

